

Nu får vi ordning på sjukvården i Västerbotten

Valmanifest för hälso- och sjukvården samt regional utveckling i Region Västerbotten åren 2023–2026

En trygg och tillgänglig vård för alla i ett växande Västerbotten

Västerbotten har till stora delar en väl fungerande hälso- och sjukvård när befolkningen väl får ta del av den. Hälso- och sjukvården samt den kommunala omsorgen är del av kärnan i välfärden. Vi ser att det finns flera stora problem med mycket långa vårdköer, bristande tillgänglighet, dålig kontinuitet, dåliga villkor för vårdens medarbetare samt onödigt och dyr byråkrati som slukar resurser som bättre kunnat användas i vården. Dessa problem vill vi lösa samtidigt som vi möter den optimism som finns i ett växande län med en hållbar regional utveckling. Patienternas och befolkningens bästa är alltid utgångspunkten för våra förslag.

Vi vill att du ska känna dig trygg om du blir sjuk. Vi vill att du utan dröjsmål ska få kontakt med din doktor, din distriktssköterska eller annan personal som du har kontakt med på din hälsocentral. När du blir akut sjuk ska du veta att en ambulans kommer i tid. Du ska veta att du får bästa möjliga sjukvård av högsta kvalitet när du behöver den och utan att hamna i en vårdkö. Vår fasta övertygelse är att vården ska vara köfri.

Vi moderater har inte alla lösningar på sjukvårdens alla problem och utmaningar men vi har en genuin vilja att diskutera och ta till oss goda förslag om hur vården ska bli bättre och komma fler till del.

Moderaterna söker tillsammans med de andra borgerliga partierna förtroendet att ta över styret i Region Västerbotten så vi får ordning på sjukvården i länet efter över ett 40-årigt socialdemokratiskt styre.

Sammanfattning av våra viktigaste prioriterade valfrågor:

1. Mer vård för pengarna

Vi vill minska onödigt och dyr byråkrati, krångel samt annan ej vårdnära verksamhet. Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården måste därför ersättas av tillsynsstyrning. Vi vill undvika dyra och dåliga lösningar med hyrpersonal. Genom att ha en utbyggd och välfungerande primärvård med ett helhetsansvar och kontinuitet kan man sätta stopp för att sköra äldre skickas runt i vården utan att någon har ett helhetsansvar. Samtidigt minskar vi onödigt lidande, får en mera kostnadseffektiv vård samt hushåller med våra skattepengar.

2. En köfri vård

Västerbottningarna har under årtionden fått vänta väsentligt längre på att få vård än övriga landet. Vi vill uppnå en köfri vård i hela vårdkedjan genom satsningar på att korta vårdköer och på vårdpersonal. Vi vill minska onödigt och dyr byråkrati. Detta gör att vi kan frigöra tid och pengar till vården så att köerna kan kortas.

3. Bättre villkor och förutsättningar för vårdens medarbetare

Vårdens medarbetare behöver prioriteras högre. Vi vill se en hållbar arbetsmiljö, fler karriärvägar samt att arbete patientnära och på obekväma arbetstider måste löna sig bättre. Personal inom bristyrken måste kunna rekryteras med goda villkor.

Jag vill lösa sjukvårdens problem på riktigt

Ingen har undgått att uppfatta att det finns stora problem i länets hälso- och sjukvård. Samtidigt är de flesta väldigt nöjda när man väl har fått vård. Vi känner starkt för all vårdpersonal som sliter hårt för att vården ska bli så bra som möjligt men samtidigt inte har förutsättningarna för att kunna göra allt som man borde kunna göra.

I mitt uppdrag som politiker har jag gjort hundratals besök i den direkta vården i hela Västerbotten. Det som är så slående under alla mina besök är hur lika bilden är av den frustration som finns över hur vården styrs och leds samt de dåliga förutsättningar som finns för att kunna göra ett bra jobb. Framför allt i den bristande arbetsmiljö i den patientnära vården. Vi vet att all vårdpersonal vill och gör ett fantastiskt jobb men de upplever att förutsättningarna försämras och beslut tas långt ifrån golvet. Jag har verkligen lyssnat på alla dessa röster och tagit intryck av att det behöver ske förändring i

Vi vet att all vårdpersonal vill och gör ett fantastiskt jobb men de upplever att förutsättningarna försämras och beslut tas långt ifrån golvet.

hur vården styrs och leds. I mitt politiska ledarskap sätter jag vården främst. Mina viktigaste vallöften är mer vård för pengarna där sjukvård, den vårdnära personalens villkor och förutsättningar prioriteras före en allt mer växande administration. Det gör att vi får resurser till vård och på sätt kan skapa en köfri vård. Jag vill att du ska kunna lita och känna dig trygg med vården i hela länet.

Nicklas Sandström
Regionråd i opposition

Namn: Nicklas Sandström

Ålder: 39 år

Uppdrag: Regionråd i opposition

Bor och uppvuxen: Bor med familjen i Umeå.

Högre utbildning: Filosofie magisterexamen i statsvetenskap samt Filosofie kandidatexamen i ekonomisk historia båda vid Umeå universitet.

Gjort tidigare: Politisk sekreterare, vice kårordförande Umeå studentkår samt grafiker/tidningstryckare.

Okänd talang: Duktig fotograf.

Innehållsförteckning

Mer vård för pengarna - Använd hälso- och sjukvårdens resurser rätt	7
En köfri och tillgänglig hälso- och sjukvård	7
Bättre villkor och förutsättningar för vårdens medarbetare	9
10 prioriterade frågor för Moderaterna	
1. Kvinnors sjukvård måste förbättras och utvecklas	10
2. Minskad psykisk ohälsa och en köfri barn- och ungdomspsykiatri	12
3. En trygg och välfungerande cancervård från tidig upptäckt till eftervård	13
4. Infrastruktur och transporter måste fungera i ett växande Västerbotten	14
5. En fungerande tandvård i hela länet	15
6. Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka	16
7. Ökad valfrihet att få välja din vård själv	17
8. Utveckla och stärk Norrlands universitetssjukhus och lasaretten i Skellefteå och Lycksele	17
9. Trygg akutvård i hela länet	18
10. En nära och tillgänglig primärvård	19

Mer vård för pengarna - Använd hälso- och sjukvårdens resurser rätt

I Region Västerbotten har sedan 2018 den regionövergripande administrationen ökat med nästan 20 procent medan antalet sjuksköterskor bara med 1,3 procent. Därtill har vårdplatserna minskat med 9 procent och antalet chefer ökat med samma siffra. Vi vill minska onödig och dyr byråkrati, krångel samt annan ej vårdnära verksamhet. Detta gör att vi kan frigöra tid och pengar för att stärka vårdens kärnverksamhet, där vi vill prioritera en köfri vård, en stark första linjens primärvård samt bättre villkor för vårdens medarbetare.

Vi ser ett stort behov av att detaljstyrningen av hälso- och sjukvården måste ersättas av tillitsstyrning. Kraven på uppföljning och granskning har ökat, såväl inom den egna organisationen som externt, vilket i sin tur har ökat den administrativa bördan. Detta har bland annat resulterat i en alltmer omfattande och tidskrävande dokumentation där vårdpersonalen tvingas använda upp emot 50 % av arbetstiden till icke värdeskapande administration i stället för att arbeta med det de är utbildade till och bäst på, nämligen att vårda patienter.

Verksamheten präglas nu av en frustration över den tilltagande arbetsmängden. Personalens kompetens och tillräcklig tid vid patientens besök är avgörande för sjukvårdens kvalitet. I Region Västerbotten finns det kunnig och välutbildad personal med stort personligt engagemang för att ge en bra vård om de bara fick ägna sig åt det. Man kan inte längre styra verksamheten med kontroll utan måste visa personalen tillit och låta dem sköta sitt jobb.

En besvärande tidstjuv är dåligt utformade IT-system. Rätt utformade kan IT-systemen underlätta de administrativa rutinerna och minska tidsåtgången, men ofta kan illa utformade IT-system eller brist på informationsöverföring mellan IT-system fungera som tidstjuvar inom vården. Det är därför viktigt att

säkerställa att information inte behöver dubbel- eller trippeldokumenteras samt tillse att det ställs höga krav på användarvänlighet. Vi vill få nya, moderna och bättre system på plats.

En köfri och tillgänglig hälso- och sjukvård

Västerbottningarna har under årtionden fått vänta väsentligt längre på att få vård än övriga landet. Coronapandemin har tyvärr försämrat läget ytterligare. Bakom varje siffra i statistiken finns en människa som väntar på sin vård, där i vissa fall hela livet är satt på vänt och med stort lidande för hela familjen. Så kan vi inte ha det. Vård ska erbjudas utifrån en medicinsk prioritering. En allvarlig cancersjukdom ska börja behandlas inom några dagar och en krånglande höft inom några veckor. Vården blir varken bättre eller billigare av att ha långa köer. Effekten blir den helt motsatta. Cancersjukdomen kanske till slut inte går att bota och höftingreppet blir mer komplicerat. Dessutom, förutom lidande hos den enskilde patienten, drabbas många av långa sjukskrivningar helt i onödan.

För att lösa problemen med dålig tillgänglighet och långa vårdköer behöver en rad reformer genomföras för att lösa de i huvudsak organisatoriska systemfelen som orsakar köerna. Lösningarna finns i stor utsträckning på varje sjukhus, inom varje verksamhet eller på den enskilda vårdavdelningen eller enskilda hälsocentralen. Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården måste därför ersättas av tillitsstyrning, där ansvar, makt och befogenheter att nå såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga mål decentraliseras till chefer och deras medarbetare så långt ut i organisationen som möjligt. Vårdens medarbetare har många gånger välfungerande lösningar på hur köer snabbare skulle kunna arbetas bort.

Utöver organisatoriska åtgärder för att förbättra vårdflöden och öka produktiviteten krävs även ekonomiska stimulanser (lokal kömiljard) för de verksamheter

som måste korta sina köer. Förutom det behöver vårdsamverkan kring operationskapacitet i Norrland förstärkas. Moderaterna är även, till skillnad från Socialdemokraterna, öppna och prestigelösa för att ta hjälp av privata aktörer för att korta köerna i vården.

En viktig del för att klara en god tillgänglighet till vården är en stark och välfungerande primärvård där regionens innevånare har sin egen fasta namngivna distriktsläkare som man inte delar med, i ett första steg, mer än högst 1 500 andra med målet att komma ned till Socialstyrelsens rekommendation om att inte dela din distriktsläkare med mer än 1 100 andra. Fördelarna med kontinuitet är ökad livskvalitet, ökad terapiföljsamhet, mindre överdiagnostik, färre besök på akutmottagning, bättre preventiv vård, färre sjukhusinläggningar, lägre samhällskostnader, ökad överlevnad och nöjdare patienter och nöjdare vårdpersonal. Köerna till länets hälsocentraler visar på stora variationer, det i sig är ett problem för att kunna uppfylla målet

om en jämlik och köfri vård. En förstärkt primärvård där första linjens vård ges tillräckliga resurser är nödvändigt för att ta hand om grupper som äldre, de med kroniska sjukdomar och det ökade antalet patienter med psykiatriska problem, där också kontinuitet vad gäller vårdpersonal är av yttersta vikt. Tidiga diagnoser och behandlingar i primärvården kommer att ge ett påtagligt minskat tryck på sjukhusvården och därmed kortare köer.

Helt avgörande för att kunna få bort vårdköerna är att det finns rätt utbildad vårdpersonal. Bristen på vårdpersonal innebär att det inte finns några möjligheter att hålla vårdplatser öppna och att operationer ställs in för att det saknas vårdplatser för eftervård. Därför krävs en bättre personalpolitik för regionen.

Vi vill uppnå en köfri vård genom satsningar på att korta vårdköer och satsningar på vårdpersonal. Vi vill minska onödig och dyr byråkrati. Detta gör att vi kan frigöra tid och pengar till vården så att köerna kan kortas.

Bättre villkor och förutsättningar för vårdens medarbetare

Pandemin har varit mycket prövande för vårdens medarbetare som har slitit mycket hårt. Det behöver visas en väsentligt större uppskattning för deras insatser. Region Västerbotten måste bli en attraktiv arbetsgivare där många fler vill arbeta, studera och forska. Strukturerade och välfungerande karriärvägar behövs för att bidra till att verksamhetens mål uppnås och till medarbetarnas kompetensutveckling genom yrkeslivet. Utan medarbetare som trivs och jobbar kvar i vården kan vi inte korta köerna för patienterna. Det måste dels löna sig att arbeta när andra är lediga, därför vill vi höja Ob-tillägget. Men vi behöver också utveckla fler arbetstidsmodeller för ett hållbart arbetsliv med möjlighet till återhämtning. Regionens löner ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, individuellt satta och påverkbara för en stark löneutveckling. En tydlig strategi behövs för att öka möjligheten för särskilt yrkesskickliga till en lönekarriär över tid. Oskäligena löneskillnader mellan män och kvinnor ska inte finnas. Regionen måste även se till att göra arbetslivet hållbart så att fler orkar arbeta ett helt yrkesliv.

Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter. Beslut ska tas så patientnära som möjligt. Region Västerbotten ska ta tillvara medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå uppsatta mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande, som organisationens effektivitet. Ledarskapet på alla nivåer är helt avgörande för att kunna lyckas med utmaningarna på kort och lång sikt. Regionen måste åstadkomma ett kreativt, tillitsfullt, och nära ledarskap byggt på delaktighet. Mandat och befogenhet måste flyttas nedåt i organisationen. Varje avdelningschef

och ledning måste ges de verktyg som behövs för att de ålagda uppgifterna ska kunna lösas. Ledarskapet på lasaretten i Skellefteå och Lycksele behöver stärkas med en platschef med ett tydligt mandat för respektive sjukhus.

Kompetensutveckling ska löna sig. Specialistutbildade sjuksköterskor och annan specialistutbildad personal behöver en bättre löneutveckling. Genom en mångfald av arbetsgivare, offentliga som privata, skapas också en bättre arbetsmiljö som tar hänsyn till personalens olika behov och önskemål. Bristen på sjuksköterskor behöver mötas genom att utöka antalet utbildningsplatser och införa ett introduktionsår för nyutbildade sjuksköterskor.

Bristen på distriktsläkare behöver mötas med flera ST-block i Allmänmedicin, ett avgränsat uppdrag, förbättrad och stimulerande arbetsmiljö där varje distriktsläkare har ansvar för högst 1 500 invånare med målet att uppnå Socialstyrelsens rekommendation 1/1100. Även satsningar på ytterligare yrkeskategorier inom sjukvården måste stärkas och personalen behöver utveckling i form av livslångt lärande. För att minska trycket på de legitimerade medarbetarna är det nödvändigt att arbeta med "Rätt använd kompetens". Särskilda insatser för rekrytering av tandläkare, läkare och sjuksköterskor bör göras med fler utbildningsplatser för nya läkare och tandläkare. Ett målmedvetet arbete med detta bidrar till att regionen kan bryta sitt beroende av hyrpersonal.

Utan ett bra ledarskap kan inte vården utvecklas. Vi vill öka stödet och utbildningen för ledare och chefer i vården. Från Moderaterna ser vi att vårdens medarbetare behöver prioriteras i mycket högre utsträckning än vad som görs idag. Vi vill se en hållbar arbetsmiljö, möjligheter till kompetensutveckling, bättre löneutveckling, fler karriärvägar samt att arbete patientnära måste löna sig bättre.

10 prioriterade frågor för Moderaterna

1. Kvinnors sjukvård måste förbättras och utvecklas

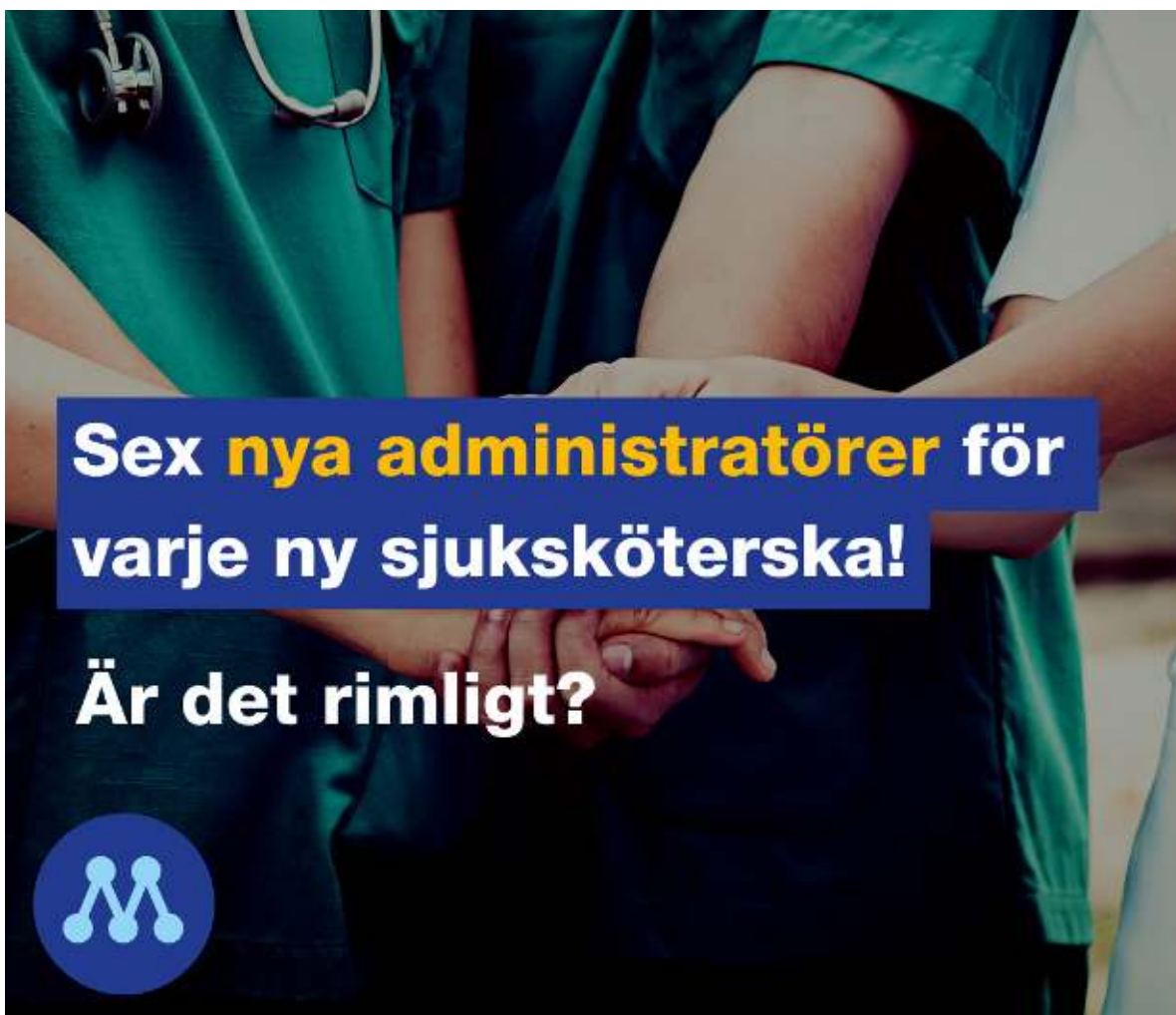
I vad som betraktas som ett av världens mest jämställda länder har vi ännu inte en jämställd hälso- och sjukvård. Sjukdomar som främst drabbar kvinnor har länge varit underprioriterade vilket lett till att många kvinnor lider i onödan. Menstruationssmärta gör att så många som 14 procent uppger att de är frånvarande från skolan varje månad på grund av mensvärk och 40 procent uppger att det sker fler gånger per år. Över var tredje kvinna som är 75 år lider av urinläckage. Ett annat exempel är att kvinnor inte får ta del av lika dyra behandlingar och mediciner som män. Vi vet också att kvinnor många gånger behöver överdriva sina symtom och sin smärta för att bli tagna på allvar och få hjälp i stället för att viftas bort. Kvinnor som söker för smärta hänvisas ofta till psykiatri eller de psykosociala teamen i stället för att erbjudas smärtt lindring och utredning. Detta är fullständigt

oacceptabelt.

Sjukdomar och åkommor som drabbar främst kvinnor har inte tagits och tas ännu inte på allvar. Detta gäller bland annat endometrios och migrän. Endometrios innebär fruktansvärda smärtor i samband med menstruation och samlag och kan också försvåra processen att bli gravid. Smärtan innebär inte bara ett fysiskt lidande utan begränsar också livet för de kvinnor som drabbas. Trots detta tar det idag i genomsnitt åtta år att få en diagnos och adekvat hjälp och behandling.

Det finns 1,4 miljoner personer som lider av migrän i Sverige i dag. Majoriteten av dessa är kvinnor. Utöver lidande innebär migrän också inställda fritidsaktiviteter och sjukdagar på arbetet och på så sätt en sämre livskvalité för dem det drabbar. Det finns idag inget strukturerat sätt för att ta hand om dessa patienter och patienterna blir sällan tagna på allvar utan hänvisas till att ta en Alvedon.

Under årtionden har kvinnors sjukvård i regionen systematiskt nedvärderats. För något år sedan lades specialistkliniken för kvinnor som blivit utsatta

Sex nya administratörer för varje ny sjuksköterska!

Är det rimligt?

för sexuella övergrepp ned (ASTA-mottagningen). Att få ett snabbt och professionellt omhändertagande när någon drabbats av sexuellt våld är viktigt. Det är också viktigt att hela vården är medveten om att olika former av sexuellt våld kan förekomma, även om den drabbade personen inte anmält detta. ASTA-mottagningen behöver startas upp igen.

Förlossningsvården är ett annat exempel där vi sett återkommande stängningar av förlossningen i Lycksele. Kvinnokliniken i Skellefteå är ett annat exempel där undermåliga lokaler gör att det är svårt att erbjuda att ha vårdplatserna öppna. Återkommande stopp i toaletterna gör att det rinner ut bajsatten i mottagningsrummen på kvinnokliniken och på barnmorskemottagningen har det krupit upp blodmaskar ur avloppet. Hela förlossningsvården före, under och efter graviditet är något som behöver priorite-

ras högre. Vi vill säkra förlossningen vid alla tre sjukhusen och att de är öppna året runt och dygnets alla timmar. För att åstadkomma det krävs en rimlig arbetsmiljö som gör att fler barnmorskor vill komma samt stanna inom förlossningsvården. Målsättningen med en barnmorska per aktiv födande kvinna är något vi vill se komma på plats.

Moderaterna vill grundlagsskydda aborträtten. Kvinnans sexuella självbestämmande är en grundläggande mänsklig rättighet. Vi vill även ge möjlighet till abort i hemmet, se över om barnmorskor ska få utföra aborter och införa en tidsgaranti för aborter.

Kvinnors sjukvård är mycket högt prioriterat av oss för att vi ska kunna få en jämlik hälso- och sjukvård i Västerbotten. Det är dags att påbörja det långsiktiga arbetet så att kommande generationers kvinnor slipper denna orättvisa.

2. Minskad psykisk ohälsa och en köfri barn- och ungdomspsykiatri

Sverige borde vara ett av världens bästa länder att växa upp i. Vår levnadsstandard är hög, trygghetssystemen är väl utbyggda och en omfattande lagstiftning kring barns rättigheter är på plats. Ändå uppvisar fler unga i Sverige än i motsvarande länder allt fler psykosomatiska och psykiska symtom. Enligt Folkhälsomyndighetens och WHO:s återkommande undersökning "Skolbarns hälsovanor" lider omkring 60 procent av 15-åriga flickor av kroniska stresssymptom som magont, ryggont, humörsvängningar, nedstämdhet, nervositet eller sömnsvårigheter.

Varannan svensk kommer någon gång i livet att drabbas av psykisk ohälsa. WHO räknar med att psykisk ohälsa kommer att stå för den största sjukdomsördan i världen år 2030. För barn och unga ökar den psykiska ohälsan, både den upplevda och den diagnostiserade. För att stoppa ökningen krävs både generella hälsofrämjande insatser, där livsvillkor förändras så att de främjar psykisk hälsa, samt förstärkningar av primärvården och den specialiserade vården. Det ska finnas lättillgängliga insatser i hela länet för personer med risk för eller tecken på psykisk ohälsa.

Det är alarmerande att den självskattade psykiska ohälsan ökar bland barn och unga men även i den yrkesverksamma befolkningen och hos äldre. Samhället i stort, inte minst hälso- och sjukvården, har en viktig roll både i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Den som söker hjälp för psykisk ohälsa behöver mötas med trygghet, förståelse och kompetens. Primärvården, elevhälsan och Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) behöver stå starka för att möta detta växande problem. Samverkan mellan olika delar av hälso- och sjukvården, socialtjänsten och andra relevanta aktörer såsom civilsamhället behöver fungera mer effektivt, så att den som har stora behov eller samsjuklighet i beroendesjukdomar och annan psykisk ohälsa, till exempel till följd av våldutsatthet, inte riskerar att falla mellan stolarna.

Psykisk ohälsa bland barn och unga

är ett stort och växande problem. Ett problem som tyvärr verkar kunna växa ännu mer till följd av effekterna av coronapandemin. Enligt Socialstyrelsen har psykisk ohälsa hos barn i åldern 10-17 år fördubblats under de senaste tio åren. I dag har ungefär var tionde pojke eller flicka någon form av psykisk ohälsa. Samtidigt har köerna till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) mer än tredubblats. Konsekvenserna för de drabbade barnen och deras familjer är allvarliga. Det handlar om allt från svårigheter att fullfölja sin utbildning till ökad risk för självmordsförsök. Vi behöver ta tag i problemet redan nu för att motverka att det fortsätter växa i framtiden. Regeringen bör även utreda om ansvaret för elevhälsan ska flyttas till sjukvården, vilket skulle skapa en mer sammanhållen vårdkedja för unga människor som mår dåligt.

Självmord är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv, leder till omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda. Sju av tio personer som begår självmord i Sverige är män. Män söker hjälp i mindre utsträckning än kvinnor och uppvisar också andra tecken på depression än kvinnor. Det kan göra det svårare att fånga upp mäns och pojkars psykiska ohälsa i tid. Unga hbtq-personer har också en kraftigt ökad risk för självmordstankar och självmordsbeteende. Var fjärde homo- eller bisexuell ung kvinna har övervägt att ta livet av sig och 40 procent av alla unga trans-

personer har någon gång försökt ta sitt liv. För att vända utvecklingen behöver självmordsförebyggande insatser vara en naturlig del av hälso- och sjukvårdens arbete tillsammans med ungdomshälsan.

Vi vill att familjer ska få fler aktörer att välja mellan när man vill få vård. Det gör att fler kan få vård snabbare. I Umeå och Skellefteå ser vi ett behov av att några hälsocentraler får ett utökat uppdrag för att i ett första skede hantera psykisk ohälsa och jobba förebyggande. Utöver det krävs en översyn för att minska byråkratin så att personalen på BUP ska kunna träffa fler patienter. Vi vill att vården för de Barn och unga som bor i Västerbotten ska bli köfri så att alla som har behov av specialiserad psykiatrisk vård får den.

3. En trygg och välfungerande cancervård från tidig upptäckt till eftervård

Var tionde minut får en person i Sverige det omvälvande beskedet att de har cancer. Mer än en halv miljon svenskar är just nu drabbade av cancer. Det är den dödsorsak som är näst vanligast i Sverige. Prognoser visar på en utveckling i Sverige där antalet människor som lever med en cancerdiagnos kommer att ha fördubblats inom 25 år. Antalet människor som lever med kronisk cancer ökar därmed stadigt och det hänger samman med förbättrade medicinska möjligheter att hjälpa fler patienter att överleva svåra cancersjukdomar.

Cancervården i Västerbotten är generellt välfungerande när du väl får vård. Problemet är de långa väntetiderna. Västerbotten klarar inte av en enda

diagnos för det uppsatta målet inom ramen för standardiserade vårdförlopp (SVF). Under 2020 klarades endast 45 procent av de ställda diagnoserna inom ledtiden, vilket är sämre än rikssnittet.

De standardiserade vårdförloppen behöver utvecklas och personalen behöver få mer kunskap om dem för att de ska kunna implementeras bättre. Rehabilitering och återbesök ska ingå i förloppet. Moderaterna nationellt vill se en samlad nationell barncancerstrategi som utgör en central del av en uppdaterad nationell cancerstrategi. Barncancerstrategin ska bland annat innehålla fördubblade satsningar på barncancervården och säkerställa att alla barncancerpatienter och deras nära anhöriga ska erbjudas en rehabiliteringsplan och psykosocialt stöd.

Den nationella cancerstrategin behöver uppdateras i syfte att stärka den långsiktiga medicinska vården gällande cancersjukdomar och prioritera att korta köerna och ledtiderna. Den behöver också uppdateras och förnyas på grund av den snabba utveckling som sker inom ny diagnostik med hjälp av artificiell intelligens och biomarkörer samt vad gäller ökade möjligheter till individuell cancerbehandling med precisionsmedicin såsom immunterapier samt cell- och genterapier.

Moderaterna vill nationellt att det införs en vårdgaranti för cancerpatienter och det arbetet behöver påbörjas regionalt. Den lagstadgade vårdgarantins nuvarande 90-dagars tidsgräns för första besök respektive behandling inom specialistvården räcker inte till. Vårdgarantin ska därför knytas till standardiserade vårdförlopp som tagits fram och kontinuerligt utvecklas inom cancervården. Till vårdgarantin knyts specifika resurser inom ramen för de kömiljarder som skulle tillkomma om Moderaternas budgetförslag nationellt blir verklighet. Om cancervård inte kan ges inom uppsatta tidsgränser ska patienten ha rätt att vända sig till en annan vårdgivare och bli ersatt för de merkostnader detta innebär. Detta som ett tydligt redskap för att alla som drabbas av cancer ska få rätt vård i rätt tid.

1500 cancerfall per år i Sverige är direkt kopplade till matvanor. Sverige är sämst i Norden när det gäller kosten. Hälsosamma matvanor minskar risken för cancer och även för andra vanliga sjukdomar och tillstånd såsom hjärt- och kärlsjukdom, diabetes samt övervikt och fetma. Förutom minskad risk för tjock- och ändtarmscancer bidrar goda matvanor till att hålla en hälsosam vikt och skyddar därmed i förlängningen mot andra fetmarelaterade cancerformer.

4. Infrastruktur och transporter måste fungera i ett växande Västerbotten

För att Västerbotten ska kunna hålla

ihop måste människor och företag ha möjligheter att växa och utvecklas, oavsett om de finns på landsbygderna eller i städer. Landsbygderna är en enorm resurs som spelar en nyckelroll i samhällsbygget och behöver ha goda villkor för att kunna fortsätta bidra till en trygg livsmedelsförsörjning, en hållbar utveckling och skapandet av nya jobb.

Västerbotten är ett geografiskt stort län med en stor exportindustri där goda transportvägar är avgörande när det är långt till de större marknaderna i Sverige och Europa.

Det är av stor betydelse att vägnätets standard är hög i ett stort län med långa avstånd men där utveckling-

en istället går emot sänkta hastigheter vilket har förlängt restiderna. För att Västerbotten ska fortsätta utvecklas krävs fungerande infrastruktur i hela länet och det är nödvändigt att påverka EU inom detta område. All infrastruktur är viktig för att hållbara transporter av gods och människor ska kunna ta sig både till och från länet. Flyget är en av de viktiga funktionerna att värna och att fortsätta satsa på ökad tillgänglighet med minskade utsläpp är en viktig överlevnadsfråga för Västerbotten. En fossilfri fordonsflotta med nya bränslen samt en utbyggd infrastruktur är viktigt för såväl flyg, båt, buss, bil och tåg. Norrbottenbanans färdigställande är viktigt ur många aspekter, inte minst för kompetensförsörjning. Kollektivtrafiken i länet utgörs av buss, tåg och flyg, vilka alla är viktiga för att göra Västerbotten mer tillgängligt på ett hållbart sätt. Länet står inför stora investeringar i tågsystemet när infrastrukturen är på plats. Turtäthet och komfort är avgörande för att få fler resenärer och skapa fungerande resvägar för att göra det möjligt att leva, bo och arbeta i hela länet. Sammankopplingen av länet med

närliggande regioner inom Sverige samt via Kvarkenförbindelsen och mot Norge är viktig. Likaså sammankopplingen med det europeiska stomnätet TEN-T.

Västerbotten och norra Sverige är mitt uppe i en stor expansion av jobb, satsningar inom näringslivet och andra investeringar. Infrastrukturen är en förutsättning för att detta ska fungera. Givet långa avstånd och relativt glest befolkade områden, så är alla transporter viktiga. Moderaterna har under lång tid drivit frågan om en fast förbindelse mellan Umeå och Vasa i Finland. Förkortade restider och lägre transportkostnader ger möjligheter för ökat gränsöverskridande samarbete.

5. En fungerande tandvård i hela länet

Tandvården i Västerbotten präglas av stora brister. En felaktig organisation och stor brist på tandläkare leder till dålig arbetsmiljö och långa vårdköer där patienter kan få vänta i upp till fem år på ett besök.

Moderaterna vill att tandläkare ska arbeta med det som de är utbildade för - tandvård. Varje tandläkare ska känna att man har tid för varje patient och att det går att skapa en förtroendefull relation till patienten, och i barns fall, också till familjen. Detta är inte möjligt idag då tandläkarbristen skapar en ohållbar situation för både patienter och personal. Trots att en av Sveriges fyra tandläkarutbildningar finns i Umeå stannar studenter inte kvar i Region Västerbotten. En viktig förändring som måste till är att nyexaminerade som anställs och ska lära sig yrket, inte bara ska jobba med akut tandvård utan måste få möjlighet att arbeta långsiktigt med vanlig tandvård från grunden.

Region Västerbotten behöver utveckla ett bättre samarbete med privattandvården som är en viktig del av tandvården i Västerbotten och idag sköter en stor del av vuxentandvården. Ersättningarna för barntandvård är idag alldeles för låga och det är inte ekonomiskt gångbart för privata kliniker att bedriva barntandvård. Privattandvården måste också ges möjlig-

het till kompetenshöjning gällande barn- och ungdomstandvård för att kunna bli en större del av Lagen om valfrihetssystem, LOV, inom tandvården och därmed avlasta folktandvården.

Tandvårdens resurser läggs idag till viss del på fel patientgrupper. Ett viktigt steg är att ta bort dagens reform gällande gratis tandvård för unga vuxna upp till 23 år. Återgå i stället till 19 år som gräns för avgiftsfri tandvård. Merparten av våra unga vuxna har i dag en mycket god munhälsa, resurserna behöver i stället läggas på de grupper som löper högre risk för dålig munhälsa. Det krävs ett ökat samarbete med länets kommuner för att främja det förebyggande arbetet i syfte att förbättra munhälsan hos våra äldre.

För att nå en väl fungerande tandvård i hela länet vill vi skapa rätt förutsättningar för att kunna rekrytera och för att kunna behålla de tandläkare man faktiskt lyckas anställa. Det krävs en nystart av anställningar där nyexaminerade tandläkare får chans att arbeta med vanlig barn- och vuxentandvård från grunden. Riktig tandvård bygger på långsiktighet. Vi ser också behov av att genomföra en lönesättning som lockar, varje tillsatt tjänst är en ren vinst. Moderaterna vill göra ett omtag från grunden i folktandvårdens organisation. Vi vill skapa mindre enheter där de anställda själva kan komma med förändringsförslag, kan känna sig hörda, och har en chef på plats med rätt att fatta självständiga beslut i syfte att de anställda ska känna arbetsglädje.

6. Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka

För de allra flesta flyter en vårdprocess på mycket bra. De gånger som den inte gör det är det oftast i gruppen mest sjuka äldre och patienter med kroniska sjukdomar samt mångbesökare. Den sjuka patienten riskerar att reduceras till olika diagnoser beroende på vilken specialist man för tillfället möter. Dessa patientgrupper har ofta flera vårdgivare, många öppen- och slutenvårdstillfällen samt ett behov av kommunala omsorgsinsatser, vilket förutsätter en god samverkan mellan vårdens olika organisatoriska delar. Som patient har man sällan en fast vårdkontakt genom hela vårdprocessen.

Vården måste vara sammanhållen och sömlös för gruppen mest sjuka äldre, patienter med kroniska sjukdomar och mångbesökare. Vi vill verka för ett bättre samarbete i vårdkedjan, i synnerhet mellan regionens vårdgivare och kommunerna, så individen kan känna ökad trygghet och tillit. En utveckling av arbetssätt som flyttar vården närmare patienten såsom mobila insatser där vården erbjuds i patientens hemmiljö. Det finns även stora vinster både för den enskilda och vården i stort om preventiva insatser för personer med riskfaktorer prioriteras i högre utsträckning jämfört med vad som är fallet idag. Fler och bättre sammanhållna vårdkedjor måste skapas så att patienter slipper skickas runt i systemet till stort lidande för den enskilde och höga kostnader. Vården inom regionen och mot kommunerna måste bli sömlös. Vi vill också stärka primärvården och införa en fast läkarkontakt. En stärkt primärvård bidrar till bättre vård till en lägre kostnad och minskar onödiga och dyra sjukhusvister. För att möjliggöra det måste primärvårdens andel av budget öka.

Den demografiska förändringen blir alltmer påtaglig vilket kommer att ställa högre krav på sjukvården i framtiden. För att undvika felbehandlingar, onödiga akutinläggningar och långa sjukhusvister, måste därför kunskapen om åldrandets sjukdomar öka inom primärvården. Den geriatriska kompetens som finns vid

geriatriken på NUS måste nå hela länet. För att tydliggöra sjukvården för äldre vill Moderaterna inrätta "äldremottagningar". En äldremottagning är en del av en hälsocentral som under en eller ett par dagar i veckan erbjuder vård för äldre och anpassar den efter deras förutsättningar. Där ska vården ta hänsyn till äldres behov av helhetsöversyn gällande hälsotillståndet och förebyggande av sjukdomar.

Coronapandemin har även visat på att läkarnärvaron i de kommunala vård- och omsorgsboendena behöver bli bättre och stärkas. Det möjliggör vi genom en riktad satsning samt en allmän förstärkning av resurserna till primärvården. Det är önskvärt att kommunerna ser över hur det är möjligt att förstärka den medicinska kompetensen med ökad närvaro av sjuksköterskor. En variant vi vill se över är så kallade omsorgsläkare som har som huvudansvar de mest sjuka äldre som finns i kommunernas äldreomsorg. De olika team som finns idag som samverkar mellan sjukhusen, primärvården och kommunerna behöver stärkas.

7. Ökad valfrihet att få välja din vård själv

För oss är det viktigt att alla patienter så långt det är möjligt ska kunna välja vård utifrån sina förutsättningar och behov. Möjligheten att välja vårdgivare stärker patienternas delaktighet och egenmakt. Vi tror också att vården blir bättre när det finns en mångfald av utförare som är med och utvecklar den. Frihet för varje patient att välja vårdgivare skapar också möjligheter för vårdens medarbetare att utvecklas, finna olika karriärvägar, kunna specialisera sig och få ökat ansvar med bättre löneutveckling. Flera utförare av hälso- och sjukvård kommer att stimulera innovation och utveckling av vårdens processer. Det är dock viktigt att regionen och kommunerna ställer tydliga krav och har en systematisk uppföljning för att garantera en hög kvalitet för alla utförare, både offentliga och privata. En förutsättning för valfrihet som leder till rationella val och ökad effektivitet är patientens

tillgång till objektiv och lättillgänglig information. Valfrihet för patienterna att välja vårdgivare inom primärvården har utökats med lagen om valfrihetssystem (LOV). Vårdval är också möjligt att tillämpa inom den öppna specialistvården, men i Västerbotten har det ännu inte skett. Vi skulle vilja se exempel på det inom sammanhållna vårdkedjor, som gör att valfriheten ökade.

8. Utveckla och stärk Norrlands universitetssjukhus och lasaretten i Skellefteå och Lycksele

Länet har i grunden tre välfungerande sjukhus med en dygnet runt öppen akutmottagning. Trots det finns det stora problem att hålla tillräckligt många vårdplatser öppna, inte minst på sommaren. Utvecklingen av Lycksele och Skellefteå lasarett behöver fortsätta. Inte minst genom de kommande och strategiska fastighetsinvesteringarna. Det är minst sagt på tiden efter årtal av eftersatta behov av nya och ändamålsenliga lokaler. För att sätta större fokus på de utvecklingsmöjligheter som finns ska regionen utarbeta en tydlig målbild och profil för Skellefteå respektive Lycksele lasarett. Båda lasaretten behöver dessutom en tydligare lokal ledning i form av en platschef.

Norrlands universitetssjukhus (NUS) måste värnas och utvecklas. Även om det skett investeringar på NUS så är det inte ens i närheten av behovet för att hantera nuet, än mindre för strategiska behov på några år sikt. Inte minst i arbetet för att möta upp de nationella processerna kring var den mycket sällanförekommande, högt specialiserade vården ska bedrivas. Antalet vårdplatser måste bli fler och differentieras så att det finns en mellanvårdsavdelning (intermediärvård), samt i samverkan med Umeå kommun, en utskrivningsavdelning för patienter som inte behöver sjukhusvård men en högre vårdnivå än vad ett särskilt boende kan erbjuda. Om NUS ska få tillstånd att erbjuda nationell vård måste strategiska satsningar ske. Att vara ett riktigt kvalificerat universitetssjukhus med bland annat

läkar- och tandläkarutbildning är inget som går att ta för givet utan en position som måste försvaras varje dag.

De senaste åren har antalet vårdplatser på länets tre sjukhus minskat kraftigt. En förklaring är den medicinska utvecklingen att fler kan få vård snabbare utan behov av att stanna på sjukhus. Däremot ser vi att bristen på vårdplatser nu framför allt handlar om brist på rätt utbildad personal och då framför allt sjuksköterskor. Bristen innebär att det inte finns några möjligheter att hålla vårdplatser öppna och att operationer ställs in för att det saknas vårdplatser för eftervård. En annan effekt är att risken för medicinska misstag, vårdskador och försämrad vårdkvalitet ökar när patienter vårdas på avdelningar som saknar rätt utrustning och rätt medicinsk kompetens. Det leder också till en ohållbar arbetsmiljö för medarbetarna när det ökade trycket i vården leder till att deras medicinska prioriteringar blir svårare. Arbetssituationen ökar risken för sjukskrivningar eller att vårdpersonal väljer att gå ner i arbetstid för att orka. I dag är det bristen på bemanning som leder till att vårdplatser inte nyttjas eller stängs ned helt. Moderaterna anser därför att Region Västerbotten måste se över antalet vårdplatser på samtliga sjukhus samt skapa bättre arbetsmiljö, arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter för den vårdpersonal som jobbar patientnära. Uppdraget som första linjens chef i vården är extremt tufft och viktigt för att lyckas med uppdraget att få en välfungerande hälso- och sjukvård. Vi ser ett stort behov av att flytta mandat och befogenheter närmare första linjens chef som gör att det vårdnära ledarskapet har förutsättningar att lyckas med sitt uppdrag.

9. Trygg akutvård i hela länet

Det är av största vikt för en trygg akutvård att vi fortsatt har tre dygnet runt öppna akutmottagningar kvar vid länets tre sjukhus. För att skapa en trygg och jämlik vård i hela länet och framför allt i de glest bebodda delarna av länet är ambulanser ett absolut krav. Långa avstånd till lasa-

retten vid akuta sjukdomsfall, olyckor och förlossningar kräver att det finns ambulans i alla länets inlandskommuner. Ambulanssjukvården är vårdkedjans första länk och en välfungerande ambulanssjukvård är en förutsättning för den fortsatta vården på patientens väg genom sjukvårdskedjan.

Under en lång tid har tillgängligheten till ambulans i Västerbotten tydligt försämrats. Många av länets kommuner har den sämsta inställetiden vid akutlarm i hela landet. I Åsele blev ambulansen en akutbil och i Skellefteå togs en nattambulans bort. Vi behöver en trygg och tillgänglig ambulanssjukvård i hela Västerbotten. Allvarligt sjuka och skadade patienter ska snabbt få vård och komma till något av länets tre akutsjukhus. Därför ska ambulanssjukvården stärkas och tillgänglighetsmål, i form av mål för responstid, ska införas. Till det är det av stor vikt att värna ambulanshelikoptern i Lycksele som en viktig resurs att snabbt nå ut i vårt stora län. Vi behöver förstärka ambulanssjukvården i länet för att skapa en bättre trygghet och minska tid från larm till att en ambulans är på plats.

Vårt vidsträckta län innehåller stora glesbefolkade områden som ställer särskilda krav på hälso- och sjukvårdens utformning. Det krävs en god och nära vård

med starka hälsocentraler och sjukstugor, ambulans, akutsjukvårdsplatser, mobila lösningar och distansöverbryggande teknik. Öppettiderna på länets hälsocentraler behöver förlängas. Digitala lösningar, hälsocentraler och sjukstugor ska vara första linjens vård för de som inte har ett akut behov av avancerad sjukvård.

10. En nära och tillgänglig primärvård

Vården måste flytta från sjukhusen och närmare patienten. Det innebär att patienter och invånare måste vara delaktiga i att utveckla nya arbetssätt som gör det möjligt att flytta vården närmare patientens hem. Vi anser att vården behöver utveckla fler mobila lösningar och distansöverbryggande teknik för att vården i större utsträckning kan finnas tillgänglig när och där den behövs. Primärvården ska vara första linjens hälso- och sjukvård som ska gå att nå fysiskt när det behövs och digitalt när det går.

Vi anser att sjukvårdens organisation inte är rustad för att möta patienten med ett helhetsperspektiv. Patienten riskerar att reduceras till olika diagnoser beroende på vilken specialist man för tillfället möter. Som patient har man sällan en fast vårdkontakt genom vården. En sammanhållen vård med en fast läkarkontakt med tillhörande vårdlag är därför av största vikt. Kunskapen om patientens olika behov och preferenser måste bedömas i sin helhet. Därför krävs det att vi når en arbetsmiljö i primärvården där varje distriktsläkare som mest har 1 500 medborgare att ha ansvar för med målet att uppnå Socialstyrelsens rekommendation om 1/1 100.

Vården måste bli mer samordnad och patienten ska uppleva en väl sammanhållen och sömlös vårdkedja. Det innebär att vården i all planering och samverkan ska utgå ifrån patientens hela livssituation. För att lyckas med detta är det viktigt att i samarbete med andra vårdgivare, huvudmän och samhällsaktörer vara lösningsorienterade och förtroendeskapande och genom det bygga ett

gott samverkansklimat. Patienter ska inte bollas runt i vården där ingen tar helhetsansvar. Helhetsansvaret måste framför allt ligga på primärvården. För att nå dit vill vi genomföra en primärvårdsreform som ger en utbyggd och väl fungerande primärvård. Det är en vinst för alla då det ger lägre sjukvårdskostnader, högre produktivitet, kortare vårdköer samt mer rättvist fördelad sjukvård och i slutändan en friskare befolkning.

Frågor och svar

Vad är ert viktigaste vallöfte till personalen i vården nästa fyra åren?

Bättre arbetsmiljö och löneutveckling samt en personalpolitik som premierar yrkeskunnande och erfarenhet. Vi vill dessutom vill ge den närmaste chefen mandat och befogenhet att kunna utföra sitt jobb.

Vad är ert viktigaste vallöfte till regionens invånare nästa fyra åren?

Mer vård för pengarna. Vi vill minska onödig och dyr byråkrati, krångel samt annan ej vårdnära verksamhet. Detta gör

**har meddelat att administrationen
och byråkratin ska öka!**

**Vårt besked är tydligt. Vi ska
minska administrationen för att
kunna satsa på mer sjukvård.**

Västerbotten

att vi kan frigöra tid och pengar till vård, vårdpersonal vilket medför att köerna kan kortas.

Hur ser ni på de rekordlånga vårdköerna i Västerbotten?

Vi behöver förbättra förmågan att hantera de långa vårdköerna som vuxit sig än längre efter pandemin. Vi vill genomföra kraftfulla satsningar på att korta vårdköer och på vårdpersonal. Vi vill införa en lokal kömiljard som ger extra pengar till de verksamheter som kortar köerna samt upphandla vård från andra aktörer som har ledig kapacitet.

Hur planerar ni att lösa bristen på vårdplatser i Västerbotten?

Framför allt genom att förbättra arbetsmiljön, karriärvägar och löneutveckling i den vårdnära verksamheten. Det gör att regionen bättre kan rekrytera och behålla framför allt sjuksköterskor så att fler vårdplatser går att hålla öppna.

Personal- och kompetensbristen i vården visar sig på olika sätt i regionen. Vilka är era tre viktigaste åtgärder för att komma till rätta med problemen?

Framför allt krävs en bättre arbetsmiljö som gör att det går att rekrytera och behålla vårdpersonal. Vid senaste budgeten prioriterade vi 70 miljoner ytterligare

till vårdpersonal i form av framför allt en utökad lönepott samt fler karriärvägar och insatser för att förbättra arbetsmiljön på vårdavdelningar med hög vårdtyngd. Dessutom krävs en fungerande individuell löneutveckling som premierar yrkeskunskande och erfarenhet. Det kommer tyvärr inte att räcka. Därför har vi föreslagit att spara 200 miljoner kronor på administrativ överbyggnad och ej vårdnära verksamheter för att prioritera på vårdpersonal och att korta köer. Vårdens medarbetare måste få jobba med det som de är utbildade för och vill, nämligen träffa och vårda patienter.

Planerar ni någon löneförhöjning för vårdnära yrkesgrupper i regionen och i så fall hur stor?

Vid senaste budgeten prioriterade vi 70 miljoner ytterligare till vårdpersonal i form av framför allt en utökad lönepott samt fler karriärvägar och insatser för att förbättra arbetsmiljön på vårdavdelningar med hög vårdtyngd. Det kommer tyvärr inte att räcka. Därför har vi föreslagit att spara 200 miljoner kronor på administration och ej vårdnära verksamheter för att prioritera vård.

Anser ni att hälso-och sjukvården bör förstärkas, alltså att staten och inte regionerna ansvarar för landets sjukvård. Varför/varför inte?

Det finns mycket få sakliga argument varför det skulle bli bättre för patienterna och ekonomin. Staten är dessutom historiskt en mycket dålig aktör för att sköta verksamheter som har en komplex dygnet runt verksamhet. Däremot kan staten få

en tydligare roll med att ta fram inriktningsmål i vad som ska prioriteras i tex lagerhållning, krisberedskap och medicinska prioriteringar. Här är det även viktigt att den nationella nivån samverkar inom sig för att uppnå bästa möjliga effekt. Ett annat skäl till att ha direktvalda regionpolitiker är att det ger en bättre möjlighet till ansvarsutkrävande men även en tydlig lokal förankring i hela länet. Det går inte lika tydligt att utkräva ansvar för exempelvis primärvården i Vilhelmina av en tjänsteperson i Stockholm.

Ska regionen anlita stafettpersonal inom vården i Västerbotten?

Nej, hälso- och sjukvården i Västerbotten ska vara så attraktiv att jobba i så det ska inte behövas. Däremot kan det vara en kortsiktig lösning om en arbetsplats fått tillfälligt hög arbetsbelastning. Får att nå dit krävs en ny personalpolitik som förbättrar arbetsmiljön, karriärvägar och lönenivåer så att regionen kan rekrytera och behålla vårdpersonal.

Vad är er vision med vården om tio år?

Om tio år tror vi att du har bättre förutsättningar att göra mer av vården själv hemma genom den tekniska och medicinska utvecklingen. Det gör att besöken till hälsocentraler och sjukhus kan minska. Vårdens medarbetare kan framför allt fokusera på att hjälpa dem med störst behov. Som patient kommer du ha fått större valfrihet att själv få välja var, när och på vilket sätt du vill ta kontakt och besöka vården. Du kommer att veta vilken din ansvariga läkare med dess team är. Du kommer att äga all din journaldata och på så sätt mycket tydligare kunna följa och planera din vård. Det var många år sedan som vårdköerna försvann. Du får helt enkelt rätt vård i tid utan att det ska kännas komplicerat att söka och få vård. Digitalt när det går och fysiskt om det behövs.

Ingen patient och i synnerhet multistjuk äldre ska längre skickas runt mellan kommunal vård- och omsorg, primärvård och sjukhusvård. Det ska finnas ett lika tydligt som sammanhållet ansvar som gör

att vårdens alla delar blir en helhet.

Vårdens medarbetare kommer att ha fler arbetsgivare att välja emellan och ha betydligt större möjlighet att påverka sin arbetssituation när beslut och mandat flyttats längre ned i organisationen. Det kommer att finnas tydliga och individuella planer på karriärvägar med en tillhörande löneutveckling. Ens närmaste chef ska kunna få vara chef på riktigt med mandat, befogenhet samt ansvar för verksamheten. Det ska vara tydligt vem det är som faktiskt bestämmer.

Om tio år är självfallet Norrlands universitetssjukhus Sveriges bästa universitetssjukhus med två välfungerande länsdelssjukhus i Skellefteå och Lycksele. Alla tre sjukhusen har fått väsentligt bättre och mer ändamålsenliga och fräscha lokaler. Patienter från hela världen kommer hit för att få viss spjutspetsvård. Detta då NUS har med åren utvecklat vissa områden där de är bland de bästa i hela världen.

Vad vill ni göra för att korta köerna inom folktandvården?

Det krävs en nystart av anställningar där nyexaminerade tandläkare får chans att arbeta med vanlig barn- och vuxentandvård från grunden. Riktig tandvård bygger på långsiktighet. Vi ser också behov av att genomföra en lönesättning som lockar. Varje tillsatt tjänst är en ren vinst. Vi vill skapa mindre enheter där de anställda själva kan komma med förändringsförslag, kan känna sig delaktiga och lyssnade på, och har en chef på plats med befogenhet att fatta självständiga beslut.

Köerna till barn- och ungdomspsykiatri är långa. Hur vill ni korta köerna?

Det behövs en möjlighet att få välja var man vill få vård så att fler kan få vård snabbare. Utöver det krävs en översyn för att minska byråkratin så att personalen på BUP ska kunna träffa fler patienter. Barn och unga ska inte behöva vänta på den hjälp de behöver. Även ungdomshälsan behöver förstärkas samt att samverkan mellan kommunernas elevhälsa och regionen behöver bli bättre.

Hur ser ni på dagens regionskatt?

Vi kan konstatera att skatten har höjts flera gånger, såväl lokalt som nationellt, och trots det finns stora underskott och långa vårdköer. För att vända utvecklingen behövs ett nytt politiskt ledarskap som på allvar åtgärdar de underliggande strukturella problemen som finns inom sjukvården. Det handlar om en vård som inte hänger ihop speciellt för de mest sjuka oftast äldre samt kroniker. Vi har en primärvård idag i kris som gör att många söker sig till akutmottagningen i stället eller att tillståndet försämras och kräver mer resurser för att åtgärda. Genom att forskning visar att en väl fungerande primärvård är kostnadseffektiv och minskar köer krävs en resursförstärkning. Vi har även stora problem med att vårdpersonal inte får jobba med det man är utbildad till vilket är ineffektivt och bidrar till dålig arbetsmiljö.

Vad är er viktigaste fråga för den regionala utvecklingen av länet?

Vår övergripande politiska målsättning med den lokala regionala utvecklingen är - tillväxt i Västerbotten. Vi vill se ett växande Västerbotten med växande företagsamhet, bättre infrastruktur samt ökad turism.

Vilken typ av administration vill ni minska på?

Vi vill minska ned på såväl anställda som tid som ägnas åt administration och byråkrati. När det gäller antalet anställda som vi vill minska ned handlar det förenklat

om det som finns utanför länets tre sjukhus och hälsocentraler. Vi ser att det finns en överbyggnad på regional övergripande förvaltningsnivå som vuxit kraftigt de senaste åren, det är den som vi vill minska ned på.

Självklart behövs viss administration för att allt ska bli rätt i vården. Där bidrar exempelvis medicinska sekreterare med en mycket viktig insats för att hjälpa till att frigöra tid för läkare och sjuksköterskor. Däremot har det tillkommit mycket arbetsuppgifter som inte tar sin utgångspunkt i vad som blir bäst för patienten. Det kan handla om att manuellt dokumentera sådant som inte tillför särskilt stort värde eller att vårdanställda ska lämna in uppgifter och skriva rapporter till regionledningen. Det ser vi kan minskas ned på för att frigöra tid för de vårdanställda. Vi vet att med bakgrund av forskning som visar på att allt mer tid från vårdpersonalens arbete går till dokumentation. Exempelvis så på en vårdcentral utgjorde läkarnas 36 procent direkt patienttid, 34 procent var indirekt patienttid och 30 procent utgjordes av övriga arbetsuppgifter. För sjuksköterskor är motsvarande siffror 42 procent, 28 procent och 30 procent.

Kommer ni att kunna genomföra alla förslag som ni går på val på?

Det är vår ambition men det bygger även på att det blir en moderatledd regering då en del av satsningarna bygger på nationella satsningar. Vi vill även styra tillsammans med våra vänner i alliansen och därför blir det även en förhandling med dem om vilka förslag som ska prioriteras först. Vi måste även ta i beaktande att en del av förslagen blir först möjliga när ekonomin tillåter. Regionen har en ekonomisk tuff situation vilket kommer vara utmanande att komma till rätta med.

Hur vill ni utveckla primärvården?

En viktig del för att klara en god tillgänglighet till vården är en stark och välfungerande primärvård där regionens innevånare har sin egen fasta namngivna distriktsläkare som man inte delar med, i

ett första steg, mer än högst 1 500 andra med målet att komma ned till Socialstyrelsens rekommendation om att inte dela din distriktsläkare med mer än 1 100 andra. Fördelarna med kontinuitet är ökad livskvalitet, ökad terapiföljsamhet, mindre överdiagnostik, färre besök på akutmottagning, bättre preventiv vård, färre sjukhusinläggningar, lägre samhällskostnader, ökad överlevnad, nöjdare patienter och nöjdare vårdpersonal. Köerna till länets hälsocentraler visar på stora variationer, det i sig är ett problem för att kunna uppfylla målet om en jämlik och köfri vård. En förstärkt primärvård där första linjens vård ges tillräckliga resurser är nödvändigt för att ta hand om grupper som äldre, de med kroniska sjukdomar och det ökade antalet patienter med psykiatriska problem. Tidiga diagnoser och behandlingar i primärvården kommer att ge ett påtagligt minskat tryck på sjukhusvården och därmed kortare köer. Helt avgörande för att kunna få bort vårdköerna är att det finns rätt utbildad vårdpersonal i tillräckligt antal i en stimulerande arbetsmiljö syftande till ett hållbart yrkesliv.

Vilka vill Moderaterna i regionen samarbeta med?

Vi vill bilda en borgerligt alliansstyre i regionen tillsammans med Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna

Valkrets södra

VAL TILL REGIONFULLMÄKTIGE

Moderaterna

Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personrösta på fler än en eller någon annan kandidat än dem som står nedan.

- ☐ 1 Nicklas Sandström, 39, regionråd i oppositon, Umeå
- ☐ 2 Åsa Ågren Wikström, 51, fd riksdagsledamot, Umeå
- ☐ 3 Anton Bergström Nord, 26, partiombudsman, Umeå
- ☐ 4 Anna-Karin Nilsson, 63, kemist, Nordmaling
- ☐ 5 Elmer Eriksson, 73, entreprenör, Hörnefors
- ☐ 6 Åsa Hörnsten, 58, professor, Umeå
- ☐ 7 Robert Winroth, 49, företagare, Umeå
- ☐ 8 Kjerstin Widman, 68, tandläkare, Umeå
- ☐ 9 Ulf Wahllöf, 69, distriktsläkare, Bygdeå
- ☐ 10 Anna Hedman, 52, avdelningschef, Sävar
- ☐ 11 Jonatan Hjeltman, 22, studerande, Umeå
- ☐ 12 Liv Granbom, 77, distriktssjuksköterska, Umeå
- ☐ 13 Sven-Åke Boström, 71, pensionär, Bjurholm
- ☐ 14 Lotta Holmberg, 67, distriktssjuksköterska, Umeå
- ☐ 15 Kenth Årletun, 73, företagare, Vindeln
- ☐ 16 Monica Samuelsson, 73, VVS-ingenjör, Nordmaling
- ☐ 17 Jan Nilsson, 63, utvecklingsledare, Vännäs
- ☐ 18 Lena Riedl, 60, sjuksköterska, Umeå
- ☐ 19 Oliver Granered, 22, butikssäljare, Umeå
- ☐ 20 Joline Göttfert, 27, politisk sekreterare, Umeå
- ☐ 21 Tobias Kyrk, 37, läkare, Umeå
- ☐ 22 Madelene Nord, 29, undersköterska, Umeå
- ☐ 23 Peteris Timofejevs, 40, universitetslektor, Umeå
- ☐ 24 Christina Lidström, 55, kommunalråd, Bjurholm
- ☐ 25 Christer Lindvall, 69, fd ombudsman, Umeå
- ☐ 26 Christina Rydberg, 47, jurist, Umeå

Västerbottens läns södra

0001 01737

vänd ➞

- ☐ 27 Markus Johansson, 30, civilekonom, Umeå
- ☐ 28 Ewa Miller, 67, revisor, Umeå
- ☐ 29 Alireza Mosahafi, 50, production associate, Umeå
- ☐ 30 Cecilia Gustafsson, 54, administratör, Vindeln
- ☐ 31 Per Hörnsten, 78, fd överläkare, Umeå
- ☐ 32 Izabel Riedl, 22, politisk sekreterare, Umeå
- ☐ 33 Marcus Ljadas, 44, servicerådgivare, Bjurholm
- ☐ 34 Elli-Mari Lundgren, 42, enhetschef, Umeå
- ☐ 35 Hans Modig, 82, pensionerad överläkare, Umeå
- ☐ 36 Anja Isaksson, 33, läkare, Umeå
- ☐ 37 Kenneth Isaksson, 71, företagare, Robertsfors
- ☐ 38 Josefin Gustafsson, 35, juriststudent, Umeå
- ☐ 39 Gabriel Farrysson, 40, konsult, Hörnefors
- ☐ 40 Maja-Stina Bylund, 37, jurist, Umeå
- ☐ 41 Arvin Björkgren, 19, studerande, Umeå
- ☐ 42 Thelma Wikström, 19, studerande, Vindeln
- ☐ 43 Artem Shiryayev, 25, studerande, Umeå
- ☐ 44 Sofia Bergqvist, 53, document manager, Umeå
- ☐ 45 Harald Svensson, 55, administratör, Umeå
- ☐ 46 Victoria Boström, 53, administratör, Robertsfors
- ☐ 47 Christer Fessé, 73, företagsrådgivare, Umeå
- ☐ 48 Annika Eriksson, 67, arbetsledare, Hörnefors
- ☐ 49 Philip Swärd, 22, studerande, Umeå
- ☐ 50 Marianne Löfstedt, 83, fd kommunalråd, Umeå
- ☐ 51 Carl Johan Rådström, 43, personlig assistent, Umeå
- ☐ 52 Eva Modig, 79, datakonsult, Umeå
- ☐ 53 Patrik Andersson, 52, affärsutvecklare, Umeå
- ☐ 54 Gunnar Öqvist, 71, pensionär, Täfteå
- ☐ 55 Jan Persson, 66, civilingenjör, Nordmaling
- ☐ 56 Christer Åström, 67, fd yrkesofficer, Umeå
- ☐ 57 Ola Lundgren, 51, leg receptarie, Umeå
- ☐ 58 Stefan Nordström, 73, civiljägmästare, Umeå
- ☐ 59 Lars Möllsten, 40, ingenjör, Umeå

Valkrets norra

VAL TILL REGIONFULLMÄKTIGE

Moderaterna

Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personrösta på fler än en eller någon annan kandidat än dem som står nedan.

- ☐ 1 Andreas Löwenhök, 38, oppositionsråd, Sunnanå
- ☐ 2 Elin Segerstedt Söderberg, 35, sjuksköterska, Vitberget
- ☐ 3 Per Sandström, 61, tandläkare, Alhem-Norrbacka
- ☐ 4 Charlotta Jansson Enquist, 36, livsmedelsföretagare, Östra Högkulla
- ☐ 5 Torbjörn Wahlberg, 68, företagare, Skelleftehamn
- ☐ 6 Jeanette Nordin, 68, sjuksköterska, Centrum norr
- ☐ 7 Christoffer Svanberg, 50, VD, Morön
- ☐ 8 Rosalie Keller, 68, sjuksköterska, Drängsmark
- ☐ 9 Sören Bergmark, 77, egenföretagare, Tuböle
- ☐ 10 Julia Holmlund, 29, undersköterska, Norrböle
- ☐ 11 Per Rud-Petersen, 43, VD, Bastuträsk
- ☐ 12 Jessica Sandberg, 41, AT-läkare, Älvsbacka
- ☐ 13 Christoffer Engström, 37, byggnadsinspektör, Mobacken
- ☐ 14 Erika Broman Häggblad, 51, barnmorska, Morön
- ☐ 15 Patrik Sundin, 53, ledarskapsutvecklare, Stämningssgården/ Älvsbacka
- ☐ 16 Gabriella Engdahl Lindell, 70, pensionerad bitr. verksamhetschef för Länsklinik Ortopedi, Centrum norr
- ☐ 17 Håkan Jansson, 61, företagare, Östra Högkulla
- ☐ 18 Annika Nilsson, 65, undersköterska, Lövsånger
- ☐ 19 Kristoffer Bygdemark, 42, projektchef, Centrum syd
- ☐ 20 Susanne Holmqvist, 70, sjuksköterska, Anderstorp
- ☐ 21 Joakim Norlund, 34, fastighetsägare, Anderstorp
- ☐ 22 Eva Fransson, 75, pensionerad läkarsekreterare, Bureå/Älvsbacka
- ☐ 23 Henry Andersson, 61, chaufför, Burträsk
- ☐ 24 Viktoria Sundin, 52, sjuksköterska, Stämningssgården/ Älvsbacka
- ☐ 25 Olof Rymark, 47, projektledare, Nordanå
- ☐ 26 Siri Almqvist, 49, processoperatör, Skelleftehamn
- ☐ 27 Per Adell, 64, ingenjör, Sörböle
- ☐ 28 Jonna Nilsson, 25, ingenjörstudent, Norrböle
- ☐ 29 Kasper Huuska, 50, inköpschef, Centrum norr

Västerbottens läns norra

0001 03133

vänd ↩

- ☐ 30 Anette Lindgren, 62, lärare, Östra Falmark
- ☐ 31 Villaznim Luboja, 57, krögare, Morö Backe
- ☐ 32 Evelina Jansson, 21, industriarbetare, Norsjö
- ☐ 33 Nils E. Vesterberg, 51, jurist, Sörböle
- ☐ 34 Ulrica Magnusson Söderlund, 50, bankkontorschef, Nordanå
- ☐ 35 André Waplan, 33, brandman, Boliden
- ☐ 36 Sandra Lindgren, 32, entreprenör, Klutmark
- ☐ 37 Magnus Flank, 39, lärare, Vitberget
- ☐ 38 Annette Lundqvist, 61, marknadsekonom, Erikslid
- ☐ 39 Anders Wälimäki, 67, kyrkomusiker, Morö Backe
- ☐ 40 Maud Gavriel, 66, egenföretagare, Sunnanå
- ☐ 41 Per-Ivar Skogqvist, 57, väktare, Drängsmark
- ☐ 42 Carina Miller, 55, manufacturing associate, Örviken
- ☐ 43 Masood Raufi, 31, företagare, Centrum norr
- ☐ 44 Alma Wennerström, 18, student, Norrböle
- ☐ 45 Mikael Nöjd, 35, egenföretagare, Morö Backe
- ☐ 46 Sinikka Lindquist, 74, delegationssekreterare, Norrböle
- ☐ 47 Stefan Anundi, 46, energiingenjör, Eriksberg
- ☐ 48 Inger Sundbom, 78, ekonom & familjerättsassocionom, Fällfors/Sunnanå
- ☐ 49 David Lindgren, 66, byggmästare, Östra Falmark
- ☐ 50 Kaisa Edström, 23, säljstöd/egenföretagare, Bjurfors
- ☐ 51 Kjell Lindström, 62, systemvetare, Prästbordet
- ☐ 52 Ramona Dolan, 38, kommunikator, Ragvaldsträsk
- ☐ 53 Roger Hammarsten, 63, busschaufför, Ursviken
- ☐ 54 Sara-Mari Eriksson, 61, studierektor, Bureå
- ☐ 55 Anders Nilsson, 68, lantbrukare, Lövsånger
- ☐ 56 Sophie Markgren Anundi, 32, regional servicechef, Eriksberg
- ☐ 57 Mikael Lindström, 58, lantbrukare, Ragvaldsträsk
- ☐ 58 Anna-Karin Nilsson, 45, senior projektledare, Vitberget
- ☐ 59 Gunnar Fransson, 76, pensionerad VD, Bureå/Älvsbacka
- ☐ 60 Lenita Hellman, 38, civilingenjör, Centrum syd
- ☐ 61 Johan Söderberg, 34, ekonomichef, Vitberget
- ☐ 62 Micaela Löwenhök, 34, kommunikationsstrateg, Sunnanå
- ☐ 63 Mikael Eriksson Wojciechowski, 32, ordningsvakt, Erikslid
- ☐ 64 Helen Lundmark, 71, pensionerad musikinlärare, Ostvik
- ☐ 65 Jonatan Lind, 25, ekonomiansvarig, Bjurfors
- ☐ 66 Britt-Inger Lindmark, 75, pensionär, Burträsk
- ☐ 67 Johannes Björk, 46, lärare, Bureå
- ☐ 68 Linda Lundström, 41, produktionsledare, Sjungande dalen
- ☐ 69 Mattias Andersson, 23, industriarbetare, Norsjö
- ☐ 70 Elisabet Öhmark, 84, pensionär, Bodan/Lövsånger

0001 03133

Valkrets västra

VAL TILL REGIONFULLMÄKTIGE

Moderaterna

Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personrösta på fler än en eller någon annan kandidat än dem som står nedan.

- ☐ 1 Elisabeth Rahm, 57, riksdagsledamot, Lycksele
- ☐ 2 Ulf Vidman, 62, säljare, Tärnaby
- ☐ 3 Anna Ackemo, 52, distriktssjuksköterska, Lycksele
- ☐ 4 Lars Eliasson, 65, skogsföretagare, Vilhelmina
- ☐ 5 Ewa Stuge, 70, barnsjuksköterska, Örträsk
- ☐ 6 Johan Holmlund, 66, pensionär, Lycksele
- ☐ 7 Veronika Håkansson, 50, redovisningsekonom, Storuman
- ☐ 8 Olle Wärnick, 79, fd yrkesofficer, Gunnarn
- ☐ 9 Håkan Carlström, 81, pensionär, Lycksele
- ☐ 10 Michael Nilsson, 65, företagare, Lycksele

Västerbottens läns västra

0001 00284

Sammanfattning av våra viktigaste prioriterade valfrågor:

1. Mer vård för pengarna

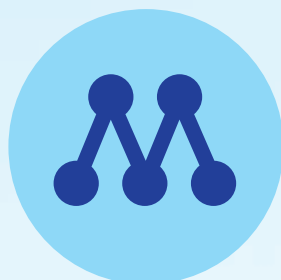
Vi vill minska onödig och dyr byråkrati, krångel samt annan ej vårdnära verksamhet. Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården måste därför ersättas av tillsynsstyrning. Vi vill undvika dyra och dåliga lösningar med hyrpersonal. Genom att ha en utbyggd och välfungerande primärvård med ett helhetsansvar och kontinuitet kan man sätta stopp för att sköra äldre skickas runt i vården utan att någon har ett helhetsansvar. Samtidigt minskar vi onödigt lidande, får en mera kostnadseffektiv vård samt hushåller med våra skattepengar.

2. En köfri vård

Västerbottningarna har under årtionden fått vänta väsentligt längre på att få vård än övriga landet. Vi vill uppnå en köfri vård i hela vårdkedjan genom satsningar på att korta vårdköer och på vårdpersonal. Vi vill minska onödig och dyr byråkrati. Detta gör att vi kan frigöra tid och pengar till vården så att köerna kan kortas.

3. Bättre villkor och förutsättningar för vårdens medarbetare

Vårdens medarbetare behöver prioriteras högre. Vi vill se en hållbar arbetsmiljö, fler karriärvägar samt att arbete patientnära och på obekväma arbetstider måste löna sig bättre. Personal inom bristyrken måste kunna rekryteras med goda villkor.

moderaterna.se/vasterbotten

 [@moderaternavasterbotten](https://www.facebook.com/moderaternavasterbotten)

Rösta på Moderaterna i regionvalet!

